

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ
ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3

The Role of School Administrators in Promoting Academic Administration
According to the Opinion of the Head of Academic Administration, Narathiwat
Primary Educational Service Area Office 3

นิรีนา นิเงาะ

Nirina ni-ngoh

คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตร์

Abstract

This study aimed to 1) examine the role of school administrators in promoting academic administration, as perceived by the heads of academic administration in the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3; and 2) compare the role of school administrators in promoting academic administration, as perceived by the heads of academic administration in the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3, categorized by gender, work experience, and school size. The population for this research consisted of 75 heads of academic administration from 75 schools in the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3. The research instrument was a questionnaire. The statistical methods used were arithmetic mean, standard deviation, t-test, and F-test (one-way ANOVA). Data was analyzed using statistical software.

The research findings indicated that 1) the role of school administrators in promoting academic administration, as perceived by the heads of academic administration in the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3, was generally at a high level. 1) When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average score was instructional supervision, followed by media development and application, teaching and learning activity organization, curriculum management and implementation, and assessment and evaluation, respectively. 2) Comparing the level of role of school administrators in promoting academic administration, according to the opinions of the heads of academic administration in the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3, categorized by gender, it was found that the opinions

of male and female heads of academic administration differed overall. When considering each aspect, differences were observed in all aspects. When categorized by work experience, and considering each aspect individually, media development and application and assessment and evaluation did not differ significantly. However, curriculum management and implementation, teaching and learning activity organization, instructional supervision, and overall performance showed differences. When categorized by school size, and considering each aspect individually, instructional supervision and curriculum management and implementation did not differ significantly, but teaching and learning activity organization, media development and application, and assessment and evaluation showed differences.

Keywords: In terms of measurement.1; Evaluate2; Administration Department3

บทคัดย่อ

การศึกษาคั้งนี้ มี 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 75 คน จาก 75 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่ระดับคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการสอน รองลงมา คือด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดการหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามเพศในภาพรวมพบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ และด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดการหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน และในภาพรวม มีความแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอนและด้านการจัดการหลักสูตร

และการนำหลักสูตรไปใช้ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ และด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ด้านการวัดผล1; ประเมินผล2; ฝ่ายบริหารงาน3

บทนำ

ปัจจุบันวิทยาการต่างๆ ในสังคมได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ตามสภาวะของการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตของคนไทย การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนาคนให้มี คุณภาพและมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาประเทศชาติ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขบน ความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นำไปสู่กรอบทิศทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2579 ที่เป็นเสมือนแผนที่นำทางให้ระบบการศึกษาไทยสามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ของทุนมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคลให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัด การศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มี คุณภาพ พัฒนาระบบ การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและ ของโลกที่เป็นพลวัต การศึกษาจึงนับเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการสร้างความได้เปรียบ เพื่อให้ประเทศสามารถแข่งขันในเวทีโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การศึกษามีความสำคัญต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรม ดังจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตระหนักเห็น คุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การ แก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ

จากปัญหาและสภาพความเป็นจริงที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ในด้านต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ครอบคลุมคิดและงานวิจัยสังเคราะห์มาจากนักวิชาการ ดังนี้ จีรพงศ์ โมตรีจิตร (2565) และสุชาติ ทิพย์กองลาศ (2566) ซึ่งผลการสังเคราะห์ความถี่สูงสุด พบว่า ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3. ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล 5. ด้านการนิเทศการสอน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 จำนวน 75 คน จาก 75 โรงเรียน

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการจัดระบบการศึกษาเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การที่บ่งชี้ ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ หากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถที่จะบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลได้ ย่อมส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติด้วย โดยมีนักวิชาการให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ ทัศนีย์ รักดี (2565: 15) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการกิจกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการให้มีการร่วมมือกันของครูผู้สอน หัวหน้างานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทำงานร่วมกันภายใต้เป้าหมาย สร้างข้อกำหนดและการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย พันธกิจของสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน สมรรถนะของครู สมรรถนะของผู้บริหารคุณภาพของโรงเรียนและการยอมรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนนิเทศ และคณะ (2567) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมการวางแผน การจัดการทรัพยากร และการนำทีมงานให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความสุขและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารที่มีประสิทธิภาพมีผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาและ

สรุปได้ว่าการศึกษางานวิจัยของนักวิชาการทั้ง 5 ท่าน สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผนและดำเนินการในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ทุกด้านอย่างเป็นระบบตามกฎหมายภายในสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกัน นำหลักการบริหารสถานศึกษามาประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริการงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรทางวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษารวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้ง ของรัฐและเอกชน ซึ่งต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชนในการดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลได้เพียงใดนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งการร่วมแรงร่วมใจกัน ก่อผล (2564) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน หัสภูมิ รัตติ (2565: 15) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบควบคุมกำกับดูแลบุคลากรในหน่วยงานให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงหรือประกาศของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่สถานศึกษามากที่สุด

สรุปได้ว่าจากการศึกษางานวิจัยของนักวิชาการทั้ง 5 ท่าน สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดทิศทางในการทำงานประยุกต์กับความสามารถในการดูแล ควบคุมกำกับและส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ ทั้งนี้ภายใต้สภาพโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงฉับไว ผู้บริหารจึงต้องทันกับยุคสมัยในการจัดการองค์กรให้มีระบบและดำเนินการได้อย่างราบรื่น สามารถเผชิญปัญหาและเอาชนะวิกฤตต่างๆ ได้

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม จึงเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาให้สถานศึกษาได้ใช้และสร้าง เพื่อกิจกรรมการเรียนรู้และการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้มีหน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ไว้ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ได้กล่าวว่า ได้กำหนดแนวทาง การบริหารงานด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ว่า โรงเรียนควรดำเนินการให้มี ระบบบริหารจัดการสื่ออย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนาและผลิตสื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร 2) การส่งเสริมให้ครูนำสื่อไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนจริง 3) การประเมินคุณภาพของสื่อก่อนนำไปใช้ และ 4) การเก็บรวบรวมและแลกเปลี่ยนสื่อในเครือข่ายโรงเรียนเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน จิรพงศ์ ไมตรีจิตร (2565: 43) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ หมายถึง การจัดหาและพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา และประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาศึกษาปิยะณัฐ หมิ่นวงศ์ (2565: 65) ได้กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหมายถึง กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ จากการวิเคราะห์ความจำเป็น การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาการส่งเสริมให้ใช้สื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและผลิตพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุปได้ว่าจากการศึกษางานวิจัยของนักวิชาการทั้ง 5 ท่าน สรุปได้ว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ในบริบทการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักสูตร โดยอาศัยความร่วมมือจากสถานศึกษา ครู และชุมชน กระบวนการนี้ครอบคลุมการจัดการ จัดทำ การพัฒนา การผลิต และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ที่เท่าเทียม ทัดเทียม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน รวมถึงการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงเพื่อให้สื่อนั้นมีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา

จากการทบทวนทฤษฎี/วรรณกรรม/แนวความคิด

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 โดยมีรายละเอียด ดังนี้ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา ความหมายการบริหารสถานศึกษา ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา แนวคิด ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ หลักการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในประเทศ งานวิจัยต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารolesของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การดำเนินการตามโครงการวิจัยดังกล่าว เน้นการศึกษาวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย รายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การจัดเวทีประชุมในระดับชาติและนานาชาติ ส่วนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลนั้นเน้นวิธีการแสวงหาความรู้ จากการตั้งประเด็นหลักในการศึกษาความสัมพันธ์ และการจัดการทางพระพุทธศาสนา โดยดำเนินการและใช้เครื่องมือที่สำคัญ

1. ศึกษาเอกสารตำราแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเตรียมร่างข้อคำถามในแบบสอบถาม 2. ร่างข้อคำถามเพื่อจัดทำแบบสอบถามจากการศึกษา ในข้อ 1 ได้ 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ เลือกตอบ (Check list) เพื่อทราบถึงตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับ ประสบการณ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 โดยมีข้อคำถามทั้งสิ้น 40 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้จำนวน 8 ข้อ 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 8 ข้อ 3. ด้านการพัฒนาสื่อ และการนำไปใช้จำนวน 8 ข้อ 4. ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวน 8 ข้อ 5. ด้านการนิเทศการสอนจำนวน 8 ข้อแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ

ของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้ (พงษ์ศรี วานิชย์ศุภวงศ์, 2546: 131-132) 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3. นำร่างข้อคำถามในแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบภาษาและความถูกต้องเบื้องต้นและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ 4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1. นายชากี สะมะแอ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบุญเกาะตาโมง มิตรภาพที่ 128 2. นางชาลิษฐ์หะดี ตะเซ็ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบำรุงวิทย์ 3. นางรชธานี อีแมตตะสะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไอสะเดียง เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดให้คะแนนพิจารณา + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 0 หมายถึง ไม่แน่ว่าข้อคำถามสอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา - 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เลือกแบบสอบถามที่มีค่า (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ถ้าข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 นำไปปรับปรุงหรือตัดทิ้งตามความเหมาะสมแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผลของค่า IOC เท่ากับ 0.98 ปรากฏดังภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล 5. จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในเรื่อง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาช (Cronbach) ที่เรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (อภิสร่า กังสังข์, 2561: 60) หากได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7 ขึ้นไปจึงสามารถใช้ได้ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 6. เมื่อได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว จากนั้นนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ 1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์ วิทยาเขตยะลา ถึงหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 เพื่อแนะนำตัวและขอความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม 2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้ที่สถานศึกษาด้วยตนเองโดยกำหนดระยะเวลา 21 วันหรือ 3 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนด ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากมีส่วนใดที่ไม่สมบูรณ์ จึงดำเนินการขอข้อมูลเพิ่มเติม 3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ สรุปผลเพื่อนำเสนอเป็นผลการวิจัยต่อไป

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์คือค่าความถี่และร้อยละ 2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3. ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล 5. ด้านการนิเทศการสอน โดยใช้สถิติในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) และตั้งค่าการแปรผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545:101; อ้างอิงจาก Best.1891) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงช่วงแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้ 4.51–5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51–4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก 2.51–3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง 1.51–2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย 1.00–1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 โดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร โดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้ 3.1 การทดสอบค่าที (t-test) ตามตัวแปร เพศ 3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) หากพบความแตกต่างทำการทดสอบโดยใช้วิธีการของเซฟเพ่ โรวินเนลลีและแฮมเบิลตัน (พ่องศรี วาณิชย์ศุภวงค์. 2546:140; อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton) ตามตัวแปร ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

4) การนำเสนอผลการศึกษาริวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้แก่หัวหน้าวิชาการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 75 คน และได้รับกลับคืน จำนวน 75 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายดังแสดงในตารางที่ ดังนี้

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 จำแนกรายด้าน 5 ด้าน โดยภาพรวม

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร	N = 75		ระดับ
	สถานศึกษาตามความคิดเห็น ของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ	μ	S.D.	
1.	ด้านการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้	4.36	0.39	มาก
2.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.37	0.60	มาก
3.	ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้	4.39	0.40	มาก
4.	ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.30	0.36	มาก
5.	ด้านการนิเทศการสอน	4.43	0.39	มาก

เฉลี่ยรวม	4.37	0.43	มาก
-----------	------	------	-----

จากตารางที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ในภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.37$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.43$, S.D. = 0.39)

ตารางที่ 2 จำนวนค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) (N = 75)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	21	28.00
หญิง	54	72.00
รวม	75	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	13	17.33
10 – 20 ปี	45	60.00
21 ปี ขึ้นไป	17	22.67
รวม	75	100.00

ตารางที่ 2 จำนวนค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) (N = 75)	ร้อยละ
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	11	14.67
ขนาดกลาง	59	78.67
ขนาดใหญ่	5	6.67
ขนาดใหญ่พิเศษ	0	0.00
รวม	75	100.00

จากตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 54 คน คิดเป็น ร้อยละ 72.00 และเป็น เพศชาย 21 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาที่มีประสบการณ์ในการ

ทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.67 และน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.33 และเมื่อพิจารณาถึงขนาดสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาขนาดกลางมีจำนวนมากที่สุดคือ 59 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.67 รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวน 11 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.67 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 6.67

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองสมมติฐานของการวิจัยและอภิปรายผลที่ค้นพบดังต่อไปนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่ระดับคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนุชรี เนียมรัตน์ (2562: 72-75) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า การบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ และสอดคล้องกับ กรรณิกา โกสสันเทียะ (2562: 56-64) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านการนิเทศการสอน สถานศึกษาควรมีการนิเทศภายใน ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษา ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่ทักษะกระบวนการคิดควบคู่ไปกับการปฏิบัติด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ด้านการวัดและการประเมินผล การศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด มีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ด้านสื่อการสอนสถานศึกษา ควรมีการวางแผนในการจัดหา จัดทำ พัฒนา หรือผลิตสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ ไพลีน พิงพิทยากุล (2562: 82) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิต ดังนี้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก การวัดผลประเมินผลและเทียบผลการเรียนอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่สอง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในอันดับสุดท้าย 2) แนวทางการเรียนพัฒนาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี มี 12 แนวทาง 1) สนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะชีวิตที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ 3) พัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียน 4) สนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีแก่บุคลากร 6) สนับสนุนให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก 7) ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการนิเทศ 8) สนับสนุนให้มีการแนะแนวการศึกษาต่อ 9) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและภายนอก 10) ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมทางวิชาการแก่ชุมชน 11) ส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าร่วมโครงการที่องค์กรต่างๆจัดขึ้น 12) ส่งเสริมการอบรมด้านวิชาการเพื่อไปเผยแพร่องค์ความรู้แก่ชุมชน และสอดคล้องกับ มาลัยพร สวัสดิ์ (2563)

ศึกษา เรื่องวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ผลการวิจัย พบว่า 1) วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ดังนั้นผู้บริหารควรทำให้วิสัยทัศน์มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถอธิบายให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ง่ายมีเป้าหมายชัดเจนและสอดคล้อง กับ

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการเพศหญิง รองลงมาเป็นครูเพศชาย เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการที่มีประสบการณ์ในการ

ทำงาน 10 – 20 ปี รองลงมาเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ 2. ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้, ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน, ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้, ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการสอนผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยของลิเคอร์ ในภาพรวม พบว่า ความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการสอน ($\mu = 4.43$, S.D. = 0.39) แสดงให้เห็นว่าแม้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นที่หลากหลายและไม่สอดคล้องมากนัก 2.5 ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ด้านการนิเทศการสอนในภาพรวม พบว่า ความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\mu = 4.56$, S.D. = 0.50) แสดงให้เห็นว่าแม้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นที่หลากหลายและไม่สอดคล้องมากนัก 3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ใน 5 ด้าน จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้ 3.1 ระดับของบทบาทของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำแนกตามเพศในภาพรวมพบว่า ความคิดเห็นของครูเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน 3.2 ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำแนกตาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ และด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน และในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีเชฟเฟ (Scheffe Method) ดังนี้ 3.2.1 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปี กับ ประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป 3.2.2 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปี กับ ประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน
2. ผู้บริหารควรมีการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมการอบรมให้ครูมีทักษะในการสร้างและใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในยุคดิจิทัล
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในกระบวนการวัดผลและประเมินผล ครอบคลุมทั้งการประเมินความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
5. ผู้บริหารควรมีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้ครูปรับปรุงวิธีการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ผู้บริหารควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจด้านวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความสนใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรทำการศึกษาดังนี้ 1. ควรศึกษาทบทวนของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 จำแนกตามตัวแปรอื่น ๆ เช่น วุฒิการศึกษา เป็นต้น 2. ควรศึกษาทบทวนของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 3. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลงานปฏิบัติงานที่เป็นเลิศทางด้านวิชาการ เพื่อหารูปแบบนวัตกรรมใหม่ สำหรับการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ

References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2564). คู่มือครูการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2568 จาก <https://otepc.go.th.PDF>
- จิตประสงค์ ทมะนันต์, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ & สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมยุคใหม่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9(3), 1202–1216.
- จิรพงศ์ ไมตรีจิตร. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จงกล ภูเทียน. (2565). การพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรุงเทพ
- ชลเทพ พรหมทอง. (2563). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการและการพัฒนา, 3(1), 25–36.
- ณัฐชัญญาพันธ์ ชราชิต. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยา เขตเมืองชล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.
- นิตยา หงษ์ขุนทด และคณะ. (2567). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 6(1), 427–436.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- ภาณุวัฒน์ กล่อมอู่. (2564). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู. วารสารวิจัย วิจัยอุปรโคตร. (2024). แนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุค 4.0. วารสาร มช. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 9(1), 60–69.

- (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2566). บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.
- สุชาติ ทิพย์กองลาศ. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. (2560). รายงานผลการทดสอบขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2568. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3. นราธิวาส.
- (2568). ข้อมูลกลุ่มบริหารงานบุคคลประจำปีงบประมาณ 2568. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3. นราธิวาส.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2563). ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2568, จาก<https://www.obec.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนในสังกัด สพฐ. กรุงเทพฯ: สพฐ.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2563). คุณภาพการศึกษาไทยยังแก้ไขได้. กรุงเทพฯ.
- สุภาพ, สุพัตร. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สารรัตน์, วิโรจน์. (2567). การบริหารงานวิชาการแบบบูรณาการในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หัสภูมิ รัตติ. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต หาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสงขลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. สงขลา.
- อนุจิรา ปันโย. (2564). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยพะเยา
- Cambell and Other. (1978). Intoduction to Educational Administration. (5 th ed). Boston: Allyn and Bacon.
- Canan, Albez Sukru Ada. (2017). School Administrators Skills in Organizing the Parent Participation Studies. Journal of Education and Training Studies: Turkish.
- Cheng, Y.C. (2000). School Effectiveness and School-Based Management: A Mechanism. New York: South-Western College.

Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 4 (5) :4483–A.

Max Weber.(1947). *The Theory of Social and Economic Organizations*. NewYork: anderson.

RJ (Nico) Botha and Seyoum Gari Aleme. (2020). Principals' Leadership Orientation and Students' Academic Performance in Secondary Schools of Gedeo Zone, Ethiopia. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. <https://doi.org>

Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row